

OBČINA SODRAŽICA

PRORAČUN

OBČINE SODRAŽICA ZA LETO 2024

Uvod z obrazložitvijo dopolnjenega predloga proračuna

Župan
mag. Blaž Milavec l.r.

Sodražica, november/december 2023

SPLOŠNO O PRORAČUNU

Proračun občine je najpomembnejši finančni dokument, ki ga sprejme občinski svet. Na podlagi proračuna se lahko naroča blago ali storitve, podpisujejo pogodbe s finančnimi obveznostmi občine ter izvaja z zakonom ali drugimi pravnimi akti določenimi nalogami, pristojnosti in dolžnosti tekom proračunskega obdobja. Proračun je tudi podlaga za uveljavljanje posameznih finančnih koristi oziroma pravic, ki izvirajo sicer iz različnih naslovov (zakon, podzakonski akti, sklepi državnih ali lokalnih organov, pogodbe, itd). Praktično predstavlja proračun temelj za finančno delovanje občine. Proračun se praviloma sprejema za naslednje obdobje, ki dejansko pomeni naslednje koledarsko leto. Včasih se sprejema šele v tekočem letu oziroma za tekoče leto, če ga občinski svet ni sprejel pravočasno ali je bil dan v obravnavo prepozno.

Pravna podlaga je zakon oz. zakonodaja in številni drugi predpisi, ki določa področje javnih financ, računovodstva, javnih naročil in nadzora državnih pomoči. Ti predpisi se uporabljajo pri sestavi državnega proračuna ali pri sestavi občinskih proračunov. Pri pripravi predloga občinskega proračuna in finančnih načrtov neposrednih in posrednih uporabnikov občine uporabijo naslednje predpise:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23; v nadaljevanju: ZJF),
- Zakon o fiskalnem pravilu (Uradni list RS, št. 55/15, 177/20 – popr. in 129/22); v nadaljevanju: ZFisP),
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPDVE, 202/21 - odl.US in 3/22 o Zdeb),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE,
- Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18, 79/18 in 78/23) in Uredbo o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 31/18),
- Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06, 57/08, 36/11, 14/15 – ZUUJFO, 71/17, 21/18 – popr., 80/20 – ZIUOOPE, 189/20 – ZFRO, 207/21 in 44/22 – ZVO-2),
- Zakon o finančni razbremenitvi občin (Uradni list RS, št. 189/20),

- Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (Uradni list RS, št. 95/23),
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št. 150/22, 65/23, 76/23 – ZJF-I in 97/23),
- Zakon o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04)
- Uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 44/07), ki se na podlagi 45. člena Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo 2. predloga državnega proračuna (Uradni list RS, št. 54/10 in 35/18) uporablja za pripravo proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti,
- Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16),
- Pravilnik o postopkih za izdajo soglasja k zadolževanju občin (Uradni list RS, št. 108/21),
- Pravilnik o pošiljanju podatkov o stanju in spremembah zadolžitve pravnih oseb javnega sektorja in občin (Uradni list RS, št. 3/13),
- Pravilnik o programski klasifikaciji izdatkov občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 57/05, 88/05 - popr., 138/06, 108/08)
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22,)
- Odredba o funkcionalni klasifikaciji javnofinančnih izdatkov (Uradni list RS, št. 43/00)
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00, 122/00)
- Statut Občine Sodražica (Uradni list RS, št. 32/2011, 191/2020 in 159/2022).

Sprejem proračuna (postopek, predlagatelj, odločevalec, itd) je določen z zakonom (Zakon o javnih financah, zakoni o izvrševanju vsakokratnih državnih proračunov, zakon o lokalni samoupravi ter zakon o financiranju občin), statutom občine, konkretnije pa s poslovníkom občinskega sveta. Vsebina akta o proračunu je tudi določena z zakonom.

Občinski svet lahko proračun sprejema le za eno leto, lahko tudi za dve, teoretično celo za več. V zadnjem času se vse bolj pogosto sprejema proračun za dve naslednji leti, pri čemer pa se nato tekom obdobja po potrebi rebalansira (spreminja, dopolnjuje, itd).

Proračun sestavlja več dokumentov: Odlok o proračunu Občine Sodražica za leto 2024, Splošni del proračuna, Posebni del proračuna, Načrt razvojnih programov, Obrazložitev proračuna ter Letni program pridobivanja in razpolaganja s stvarnim premoženjem občine in Kadrovski načrt. Odlok predstavlja normativni (pravni) del proračuna, se pravi akt, ki "uzakoni" proračun. Splošni del predstavlja finančni oziroma vsebinski del proračuna, saj določi vire sredstev (prihodke) ter višino, na drugi strani pa tudi odhodke (štiri področja: tekoči odhodki, tekoči transferji, investicijski odhodki in investicijski transferji) ter program zadolževanja in servisiranja dolga. Posebni del določa le odhodkovno stran proračuna po proračunskih programih in podprogramih (Občinski svet, Nadzorni odbor, Župan in Občinska uprava glede na proračunske porabnike ter obramba, gospodarstvo, okoljska infrastruktura, šolstvo, zdravstvo, itd glede na proračunsko porabo). Načrt razvojnih programov določa načrt projektov za naslednjih nekaj let, pri čemer seveda ni nujno, da bodo ti projekti avtomatsko uvrščeni v tekoče proračune. Obrazložitve podajo vsebinsko razjasnitev namen, ciljev in ocene o višini sredstev ter časovni plan posameznih proračunskih postavk in projektov. Letni načrt pridobivanja in razpolaganja s stvarnim premoženje je načrt "nepremičninske politike" občine, se pravi kaj bo kupovala in kaj odprodajala v proračunskem obdobju na področju stvarnega (predvsem nepremičninskega) področja. Kadrovski načrt pa določa načrt zaposlovanja v okviru občinske uprave.

PRORAČUN 2024 – KONKRETNO

Proračun za leti 2024 je pripravljen na podlagi priporočil za sprejemanje proračunov občin in usmeritev, ki določajo izhodišča ter ostale parametre, ki so potrebni za pripravo proračunskih dokumentov. Za finance pristojen organ občinske uprave na podlagi 18. člena ZJF posreduje neposrednim uporabnikom navodilo za pripravo občinskega proračuna. To navodilo mora vsebovati tudi temeljna ekonomska izhodišča in predpostavke za pripravo občinskega proračuna. Pomembna osnova za pripravo občinskih proračunov je določena višina odstopljene dohodnine za posamezno občino, pri določitvi obsega pričakovanih davčni in nedavčnih prihodkov pa tudi napoved gospodarskih gibanj Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj ter ocena pričakovanih prilivov na podlagi realizacije preteklih obdobj. Na podlagi navedenih izhodišč se pripravi okvirna ocena obsega pričakovanih prihodkov, kar predstavlja temelj za določitev višine porabe, ki se glede na z zakonom določenimi ali s pogodbami sprejetimi obveznostmi ter načrtom razvojnih programov in postavljenimi prioritetami razdeli po posameznih področjih oz. skupinami programov ter podrobneje med in znotraj proračunskih programov.

Izhodišča, ki določajo okvir proračuna za leto 2024, predstavljajo določena višina odstopljene dohodnine za občino Sodražico v letu 2024 (na podlagi nedavnega sporazuma med reprezentativnimi združenji občin in vlado oz. MF), višina že določenih ali še pričakovanih transfernih prihodkov ter ocena ostalih vrst prihodkov. Zlasti davčne in nedavčne prihodke določa splošna gospodarska slika, ki jo še vedno zaznamuje inflacija, ki v Sloveniji vztraja glede na EU na nadpovprečnih 6%, ter splošni makroekonomski in fiskalni pogoji (fiskalno pravilo in njegove omejitve). Na strani odhodkov je višino porabe določil ugotovljen obseg sredstev za izvajanje obveznih nalog (tekoči odhodki in transferji), preostanek razpoložljivih sredstev se nameni razvojnemu delu proračuna. Za 2024 pričakujemo nadaljnje umirjanje inflacije, vendar še nekaj časa počasneje od željenega padanja, ter skromnejšo rast prihodkov, predvsem zaradi počasnejše gospodarske rasti, posledično tudi zasebnemu investiranju manj prijaznemu vzdušju.

Zaradi pomembnih razvojnih projektov, ki jih načrtujemo v letu 2024 oz. jih prenašamo, vsaj v delno, iz preteklega leta, se ocenjuje, da lastnih virov kljub vsemu ne bo zadosti, zato se iz previdnosti načrtuje pridobitev ustreznega deleža sredstev tudi z zadolžitvijo.

Zasledovani cilj: Glavne usmeritve, ki jih zasledujemo s predlogom proračuna, so zagotavljanje sredstev za poplačila vseh obveznih nalog občine, s čimer omogočamo pričakovanjem primerno izvajanje vseh lokalnih javnih služb, sprejetih in uveljavljenih programov na socialnem, zdravstvenem, humanitarnem, kulturnem, športnem in medgeneracijskem področju, krepitev ali vsaj primerno ohranjanje ravni podpornih programov in delovanja struktur na področju zaščite in reševanja (občinski štab in gasilci), ustrezno vzdrževanje javne infrastrukture in objektov, ki so v lasti občine, ter v okviru predlaganega načrta izvajanje investicijskih projektov in programov. Če povzamem, se s predlaganim proračunom v veliki meri lahko računa na ohranjanje, v delu celo tudi krepitev kakovosti javnih storitev oz. programov, v še zadostni meri

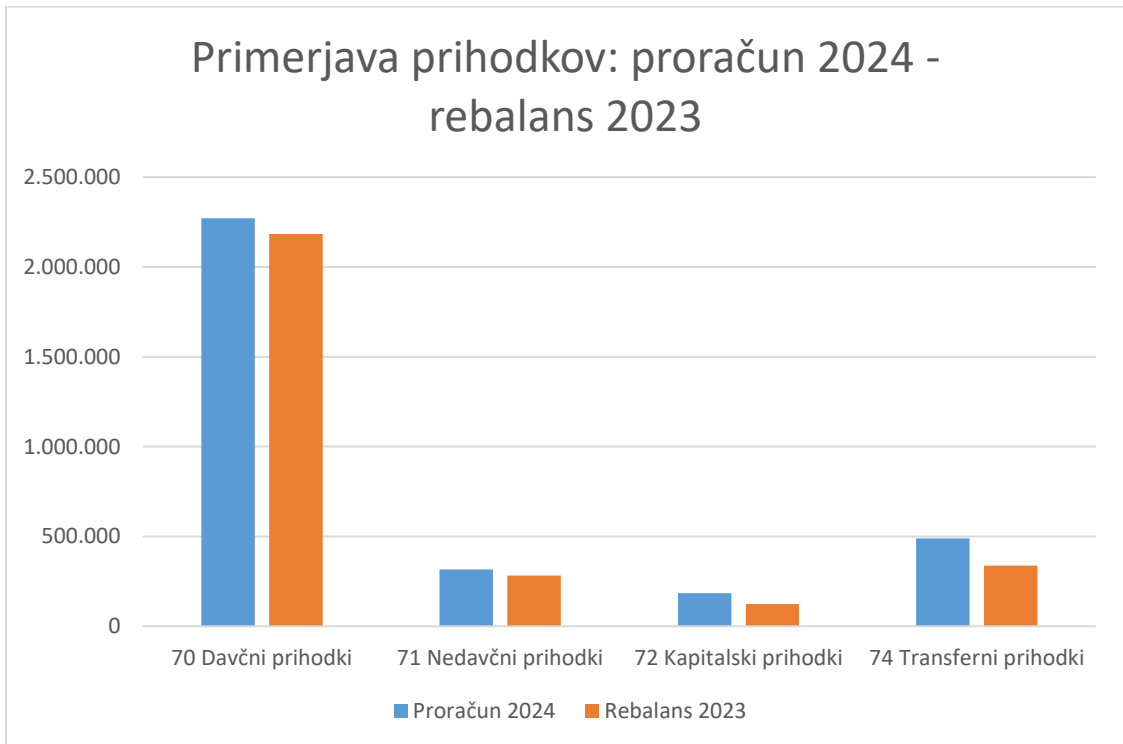
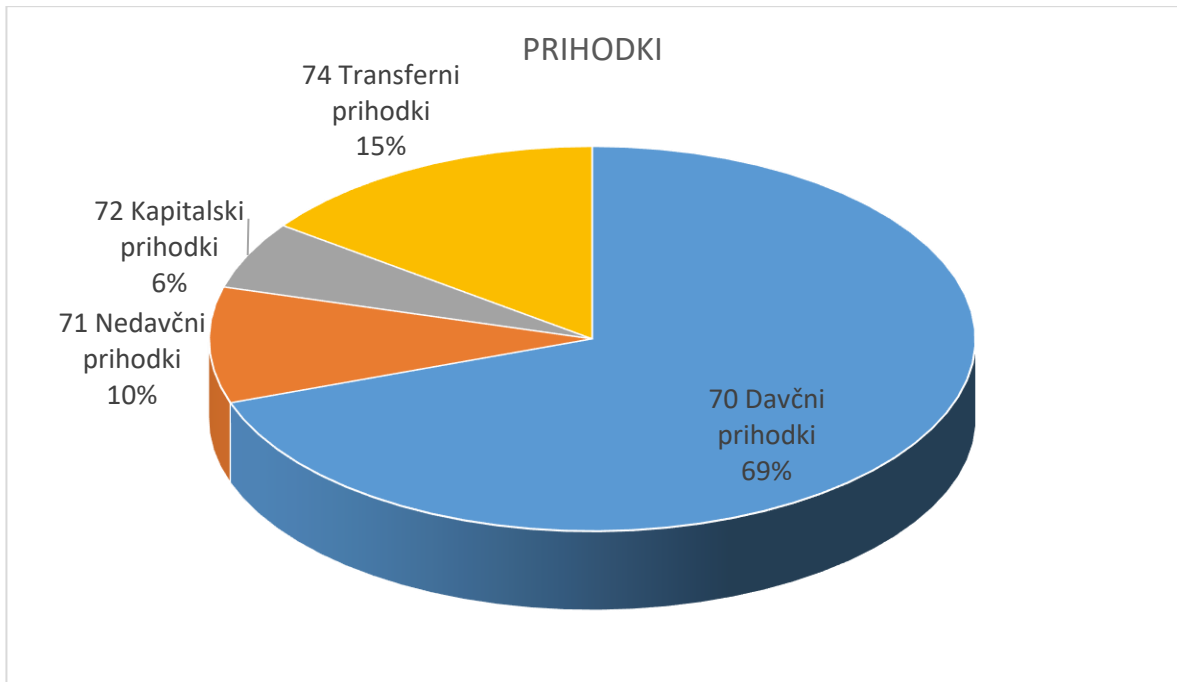
(dober milijon evrov) pa se omogoča tudi razvoj občine, zlasti na področju lokalne infrastrukture in priprave načrtov za nove projekte.

Prihodki so v letu 2024 predvideni v višini 3.260.723 evrov (prvotni predlog: 3.310.332). Glavni vir je dohodnina - odstopljeni del, ki se določi oziroma odmeri na podlagi zakona o financiranju občin za posamezno občino. Glavni faktor pri izračunu je tudi povprečnina, ki se je z dogovorom med reprezentativnimi združenji občin in vlado za leto 2024 postavila na 725 evrih.

V letu 2024 predvidevamo rahlo rast virov iz naslova davčnih kakor nedavčnih prilivov. Na področju kapitalskih prihodkov je predvideno dezinvestiranje v 185.000 evrov, kar je za tretjino več, kot je bilo načrtovano že z rebalansom za tekoče leto. Transforni prihodki so v letu 2024 načrtovani v višini slabega pol milijona evrov. Glavnino predstavljajo sredstva iz državnega proračuna za finančno podporo investicijam občine. Polovico ostalih transfernih prihodkov predstavljajo sredstva za sofinanciranje projekta Izgradnje kanalizacije v Zamostcu in podpor iz manjših javnih razpisov (LAS). Dopolnjeni predlog znižuje obseg pričakovanih prihodkov za 15% zaradi znižanja obsega projekta izgradnje kanalizacije Zamostec le na priznana aglomeracijo (strnjeni del naselja).

Tabela prihodkov 2024 s prikazom strukture prihodkov

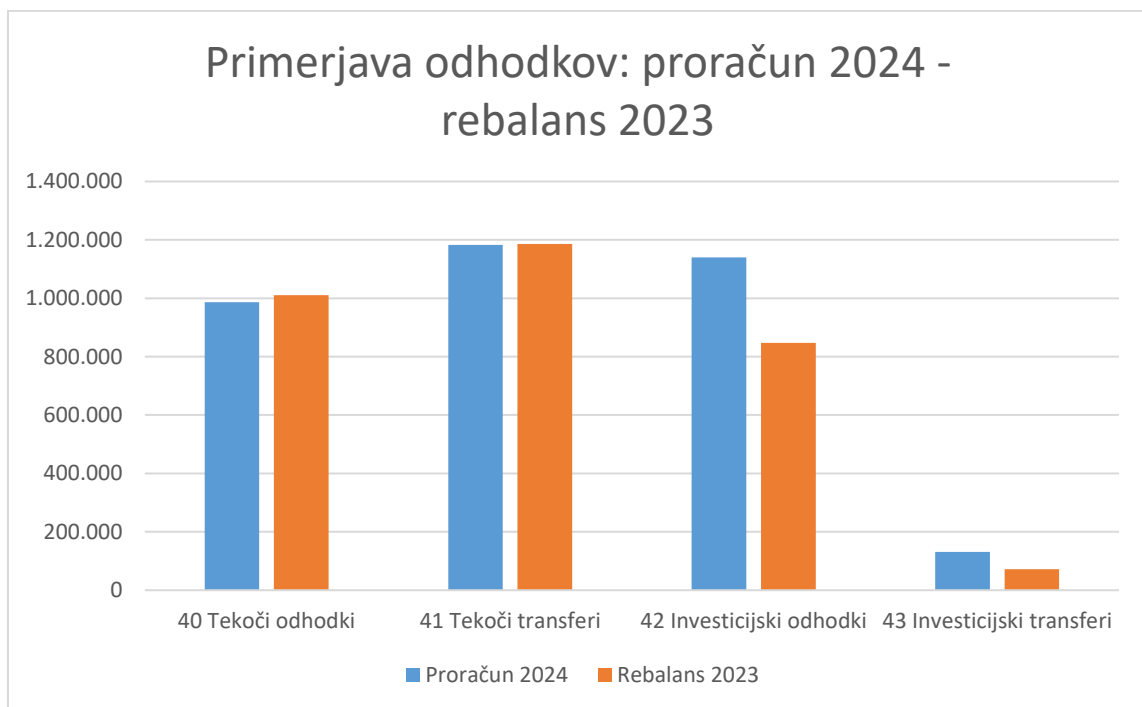
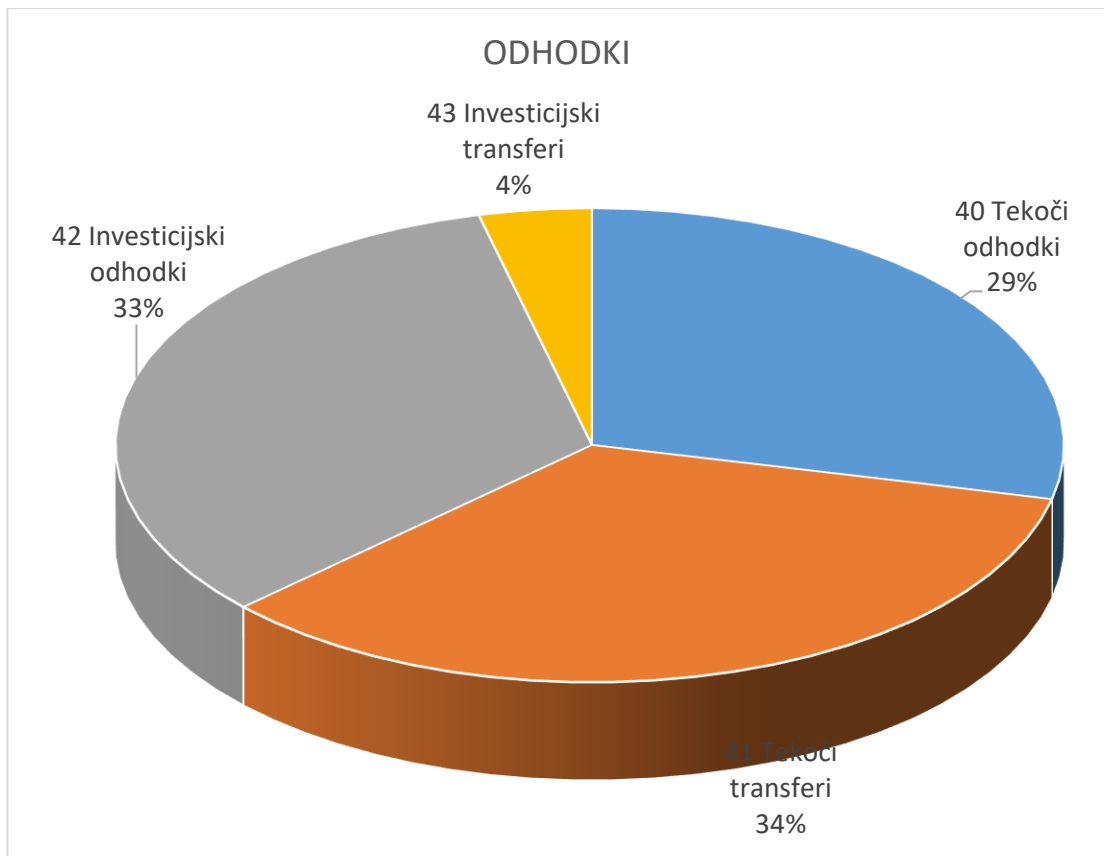
Vrsta prihodkov	Proračun 2024
70 Davčni prihodki	2.270.106
71 Nedavčni prihodki	317.100
72 Kapitalski prihodki	185.000
74 Transforni prihodki	488.517
Skupaj prihodki	3.260.723

Odhodki se v letu 2024 predlagajo v višini 3.440.655 evrov (prvotni predlog: 3.316.732 evrov). Od tega je predvideno za tekoče odhodke 986.615 evrov. Na področju plač se v letu 2024 stroški ne povečujejo. Izdatki za blago in storitve se naslednje leto zmanjšujejo. Tekoči transferji so v letu 2024 predvideni v skoraj enakem obsegu, čeprav se na nekaterih področjih, kjer predstavlja največji delež strošek dela, tudi povečujejo. Investicijski del proračuna je v letu 2024 visok 1.140.453 evrov (prvotni predlog: 1.050.572 evrov) in predstavlja zbor vseh investicij, to je projektov s področja nakupov objektov in zemljišč, novogradenj, rekonstrukcij in obnov ter investicijskega vzdrževanja objektov in infrastrukture. Dodatni del predstavljajo nezaključeni projekti iz preteklega leta, ki se skupaj s sredstvi prenašajo v proračun 2024. Drugi del predstavljajo sredstva za pripravo projektov, kot je izdelava študij izvršljivosti, idejne zasnove in različna projektna dokumentacija za pridobitev dovoljenj in soglasij ter za izvedbo. V letu 2024 se načrtuje odkup potrebnih nepremičnin v okviru projekta širitve vrtca, pričetek obnove občinske ceste Vagovka Kržeti in izvedba prve faze izgradnje kanalizacije v Zamostcu (Kanalizacija Sodružica II. Faza), če bo projekt odobren s strani pristojnega državnega organa. Načrtuje se drugi del obnove ceste in gradnja mostu v Podklancu in komunalno ureditev ulice Podhosta. Poleg tega se načrtujejo številni manjši projekti in priprava (idejne zasnove, projektne dokumentacije, odkupi zemljišč) za nove projekte (med drugimi že omenjeni projekt Širitev vrtca in šole, Rekonstrukcija poslovilnih vežic in izgradnja parkirišča ter zaključek projekta Kanalizacija Vinice – Zapotok). Investicijski transferji, se pravi sredstva, ki jih občina posreduje proračunskim porabnikom, ki izvajajo javne službe ali organizacijam in posameznikom, ki izvajajo dejavnosti, ki so prepoznane kot lokalno koristne in potrebne, da izvedejo načrtovane investicije oz. investicijska vzdrževanja na opremi, objektih in drugi infrastrukturi, ki jih uporabljajo za izvajanje svojih dejavnosti, se načrtuje za dobrih 60 % več sredstev kot v tekočem letu, zlasti na račun sredstev za nakup novega gasilskega vozila za PGD Vinice Zapotok.

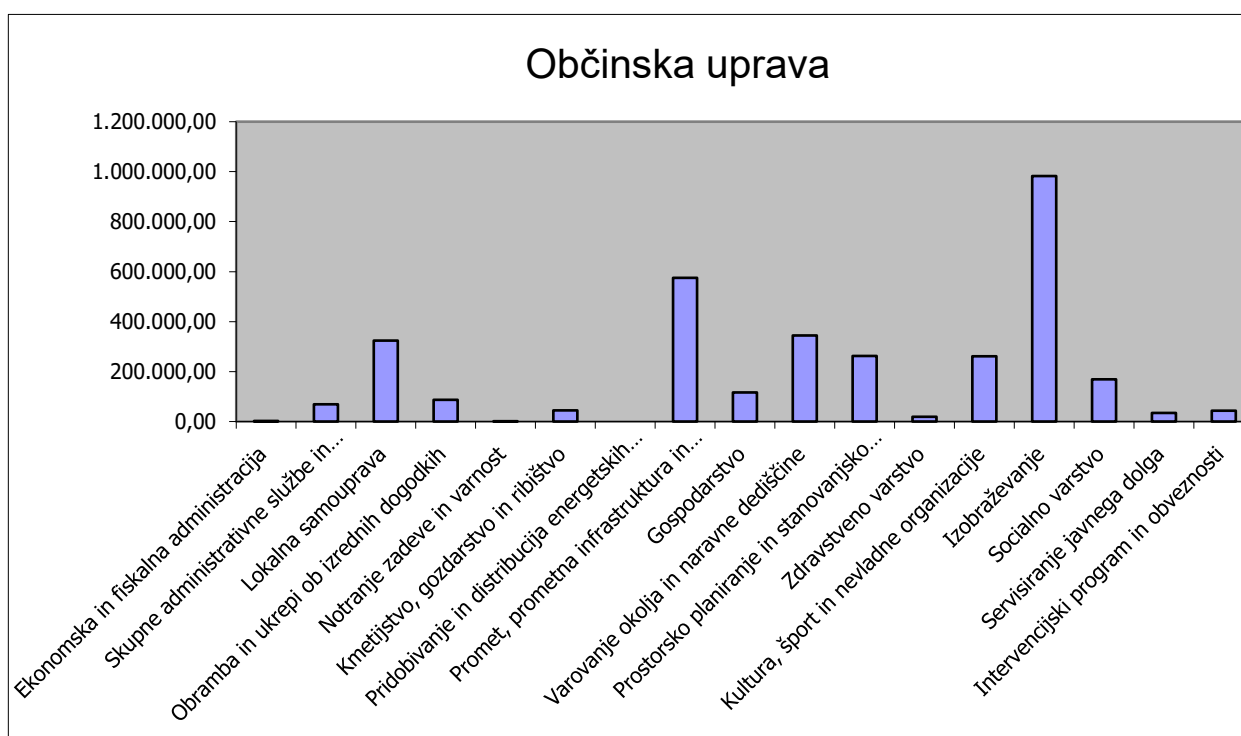
Tabeli odhodkov 2024 s prikazom strukture odhodkov

Vrsta odhodkov	Proračun 2024
40 Tekoči odhodki	986.615
41 Tekoči transferi	1.182.187
42 Investicijski odhodki	1.140.453
43 Investicijski transferi	131.400
Skupaj odhodki	3.440.655

Posebni del proračuna razvrsti odhodke najprej po posameznih proračunskih porabniki, ki neposredno in “zadnji v vrsti” odločajo o oziroma vodijo porabo (Občinski svet, Nadzorni odbor, Župan in Občinska uprava). Nadalje pa se odhodki razdelijo glede na program oziroma področja porabe (Ekonomska in fiskalna administracija, Skupne administrativne službe in splošne javne storitve, Lokalna samouprava, Obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih, Kmetijstvo in gozdarstvo, Promet in prometna infrastruktura ter komunikacije, Gospodarstvo, Varovanje okolja in naravne dediščine, Prostorsko planiranje in komunalna dejavnost, Zdravstvo, Kultura, šport in nevladne organizacije, Izobraževanje, Socialno varstvo ter na koncu še servisiranje dolga. Pregled tako tekočih kot investicijskih odhodkov na posameznem področju, primerjava med njimi in s preteklimi obdobji je razvidno iz sheme posebnega dela proračuna in iz obrazložitve. V letih 2024 izstopajo področja, ki predstavljajo pomemben del med sredstvi, ki jih občina namenja za izvajanje obveznih nalog (izobraževanje, upravni sistem itd). Med investicijami pa projekti s področja varovanja okolja (Kanalizacija), prostorskega planiranja in stanovanjske komunalne gradnje, kamor sodi tudi vodooskrbna infrastruktura ter promet oz. prometna infrastruktura.

Tabela porabe po programih (posebni del)

ORGAN**PRORAČUN 2024**

Občinski svet	29.002,00
Politični sistem	13.202
Skupne administrativne službe in splošne javne storitve	15.800
Nadzorni odbor	2.373,00
Ekonomska in fiskalna administracija	2.373
Župan	76.197,00
Politični sistem	67.937
Skupne administrativne službe in splošne javne storitve	8.260
Občinska uprava	3.333.083,00
Ekonomska in fiskalna administracija	1.925
Skupne administrativne službe in splošne javne storitve	68.562
Lokalna samouprava	323.545
Obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih	86.700
Notranje zadeve in varnost	1.140
Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	44.344
Pridobivanje in distribucija energetskih surovin	0,00
Promet, prometna infrastruktura in komunikacije	575.252
Gospodarstvo	115.957
Varovanje okolja in naravne dediščine	344.613
Prostorsko planiranje in stanovanjsko komunalna dejavnost	262.462
Zdravstveno varstvo	19.300
Kultura, šport in nevladne organizacije	260.909
Izobraževanje	982.098
Socialno varstvo	169.475
Servisiranje javnega dolga	33.800
Intervencijski program in obveznosti	43.000

Načrt razvojnih programov vključuje preko 100 projektov investicijske narave. Nekateri se permanentno izvajajo, saj predstavljajo trajno investicijsko aktivnost občine (sredstva za vzdrževanje, opremljanje oziroma pridobivanje premoženja občine), nekateri pa predstavljajo enkratni (eno – več letni) projekt, ki se nato preda v uporabo.

Ob tem je potrebno poudariti, da predstavlja načrt razvojnih programov zbor projektov, od katerih se del projektov realizira po načrtovani časovni dinamiki, ostali se prelongirajo v naslednja proračunska obdobja ali se (začasno) zamrznejo ali celo izbrišejo, če niso več aktualni. Kakšna je usoda posameznega projekta se določi glede na prioriteto in glede na finančni okvir. Prioriteta se določi po naslednjih kriterijih: 1. po nujnosti izvedbe za delovanje javnega sistema oziroma ogroženosti ter koliko je v lokalnem javnem interesu (urgentno ali zelo nujno, nujno, manj nujno, nenujno); 2. po zrelosti projekta (projekt je že v teku, projekt ima potrebno dokumentacijo in dovoljenja, projekt je še v pripravi, projekt je šele kot ideja); 3. po (trenutni) možnosti črpanja dodatnih sredstev iz evropskega in državnega proračuna (projekt z možnostjo, z malo možnostmi, brez možnosti); 4. po višini stroškov in zahtevnostjo izvedbe (zelo obsežen, velik in zahteven projekt, obsežen, velik in zahteven projekt, manj obsežen, velik in zahteven projekt). Dodatni kriteriji so tudi alokacija oziroma razpršenost investiranja, nasprotno pa tudi pomembnost oziroma učinek projekta na celotno občino, sorazmernost vloženih sredstev na učinek in možnost preložitve izvedbe v naslednja obdobja brez oprijemljive škode. Glede na navedeno se je uvrščajo posamezni projekti v tekoče proračune.

NRP za leto 2024 nadaljuje usmeritev prednosti lokalni infrastrukturi. Investicije s tega področja predstavljajo glavnino (Kanalizacija Sodražica II. faza, to je kanalizacija Zamostec, v sklopu državne investicije preureditve križišča na Vinicah gradnja odseka kanalizacije Vinice - Zapotok, investicijsko vzdrževanje lokalnih vodovodov – Vodovod Gora, pričetek projekta Obnova občinske ceste Vagovka Kržeti itd), dovršen del ostalega dela NRP pa predstavljajo sredstva za obnove obstoječe infrastrukture in objektov ter manjših projektov na področju infrastrukture. Del sredstev se namenja pripravi projektnih dokumentacij in drugim stroškom za izvedbo načrtovanih projektov.

Tabela 11 pomembnejših investicijskih projektov (povzetek iz NRP):

1.	Kanalizacija Sodražica II. faza Zamostec	257.100
2.	Rekonstrukcija občinske ceste Vagovka – Kržeti	150.000
3.	Širitev vrtca in OŠ ter športnih površin (načrti in odkupi nepremičnin)	147.500
4.	Kanalizacija Sodražica III. faza (krožišče Vinice)	65.950
5.	Vodovod Gora	40.000
6.	Obnova ceste Podklanec – Zavrata in izgradnja mostu - nadaljevanje	116.696
7.	Komunalna ureditev ulica Podhosta	62.500

8.	Nakup GV za PGD Vinice Zapotok – letni obrok	28.500
9.	Igrišče Gora – pričetek projekta ob pogoju financiranja LAS	40.000
10.	Obnova pokopališkega kompleksa Sodražica - projektna dokumentacija	7.500
11.	Nakup zemljišč	50.000

Zadolževanje. Občina Sodražica se v letu 2024 načrtuje dodatno zadolžiti pri poslovnih bankah v višini do največ **200.000** evrov za izvedbo investicijskega programa zlasti projekta Obnova občinske ceste Vagovka Kržeti, Kanalizacije Sodražica II. faza in nakup nepremičnine za izvedbo projekta Širitev vrtca in šole, kar je bilo v načrtu že za leto 2023.

Občina predvideva odplačati obveznosti iz preteklih let v višini 143.264,32 evrov sredstev. Največji obseg zadolžitve (glavnica in obresti skupaj) v letu 2024 je za Občino Sodražica mogoč do vrednosti 288.731 evrov. Upoštevajoč skupno zadolženost, ki znaša 1.009.778 evrov (približno 441 evrov na prebivalca), ima Občina Sodražica polovično izkoriščeno kvoto za zadolžitev (49,61%).

Pogoji za zadolževanje so se v zadnjem letu in pol poslabšali, saj so ključne obrestne mere opazno poskočile. Letna temeljna obrestna mera se giblje na dobrih 6%, kar trenutno predstavlja rahlo umiritev, vendar še vedno visoko raven. Posledično to pomeni rast stroškov za servisiranje dolga (odplačevanja obresti). Kljub navedenemu predlagamo, da se za izvedbo razvojnih programov koristi tudi možnost zadolžitve, če ne zadostuje obseg prihodkov.

PREDLOG ODLOČITVE

Predlog sklepa Po obravnavi predlagam Občinskemu svetu, da sprejme sklepa, da se sprejme dopolnjeni predlog proračuna oz. odloka o proračunu Občine Sodražica za leto 2024.

Župan Občine Sodražica
mag. Blaž Milavec l.r